

DRUŠTVO SLOVENSКИH KNJIŽEVNIH PREVAJALCEV (Komisija za nagrade v sestavi Jana Unuk, Barbara Šega Čeh, dr. Andrej E. Skubic, dr. Marko Marinčič in Branko Madžarevič, predsednik komisije)

podeljuje

Sovretovo nagrado 2012
Branku Gradišniku
za prevod *Bledega ognja*
Vladimirja Nabokova

Bledi ogenj iz leta 1962 ni samo nesporno najimenitnejše delo Vladimirja Nabokova, ameriškega pisatelja, »ki je bil nekoč ruski pisatelj«, hkrati sodi med največje literarne mojstrovine dvajsetega stoletja. Besedilo je kanonizirano kot roman, a je svojevrsten literarni hibrid, sestavljen iz *Predgovora*, lirske, elegično obarvane *Pesnitve* v štirih spevih v jamskem metru z zaporedno rimo (999 verzov), obsežnega *Komentarja* in *Indeksa*. Gre za nenavadno kompleksno romaneskno zgradbo, kjer posamezni deli, predvsem *Pesnitev* in *Komentar*, ki zavzemata osrednji del knjige, med seboj prepleteni v večplastni dialektični igri, spominjajo na muhasto igro naključij, a pozorni bralec kmalu ugotovi, da ima pred sabo skrajno zapleteno, navzkrižno in do potankosti preiščeno jezikovno strukturo, ki ji nobena še tako prodorna analiza ne more priti do dna, razrešiti ugank in dokončno osvetliti skrivnosti, ki jih je avtor prek svojih dveh pripovedovalcev radodarno vpletel v teksturo. Tako poleg življenjske zgodbe pesnika Johna Shada in Charlesa Kinbota, urednika njegove pesnitve, teče tudi zgodba o vzporednem razvoju ruske in anglo-ameriške kulture ter o živi prepletenosti anglosaksonskega, nemškega, slovanskega in skandinavskega ljudskega izročila, obenem pa napotujejo na neskončno področje igre v vseh možnih pomenih izraza. Zlasti jezikovno igro, ki se pojavlja na vseh besedilnih ravneh in obremeni vlogo prevajalca – ta naj bi bil po Nabokovu tako pesnik kot znanstvenik –, a jo hkrati tudi tematizira in še bolj zaplete.

Prevod je pri Nabokovu mišljen v najširšem smislu kot prevajanje iz jezika v jezik, iz kulture v kulturo, iz enega kronotopa v drugega, iz živalskega sveta v rastlinski in človeški, celo iz tostranstva v onstranstvo. Iz vsega povedanega sledi, da enigmatični naslov *Bledi ogenj*, ki bi ga lahko razumeli kot prisposodbo prevoda nasploh, ne more veljati za slovenitev Branka Gradišnika in živi žar njegovega vélikega umetniško-izumiteljskega književno prevodnega meta. Za razliko od mnogih prevajalcev se ob vseh pasteh ni ustrašil verzne delo romana in je dal slovenskim stihom priložnost "dirjati v jamskem ritmu" izvirnika. Branko Gradišnik je s svojim velikim podvigom, ki meri ambicije in zmogljivosti jezikov, omik in književnosti, ne da bi enkrat samkrat prenehal biti on sam, ponudil slovenskemu bralcu svoj najzlahtnejši dosežek, svoje prevodno življenjsko delo.